

közi kapcsolatokat kutató szakember, vagy a közelmúlt története iránt érdeklődő széles olvasóközönség is haszonnal forgathatja.

Solymosi József

M. SZABÓ MIKLÓS

A ZRÍNYI MIKLÓS KATONAI AKADEMIA TÖRTÉNETE 1970–1979.

(Zrínyi Kiadó Budapest, 2010. 278 o.)

A Zrínyi Kiadó gondozásában 2010 tavaszán megjelent Prof. Dr. M. Szabó Miklós ny. altábornagy, akadémikus, egyetemi tanár, a magyar katonai felsőoktatás 1945–1990 közötti időszakát feldolgozó negyedik kötete (az első kötet 2004-ben, a második 2007-ben, a harmadik 2008-ban jelent meg). *A Zrínyi Miklós Katonai Akadémia 1970–1979 közötti történetét* gazdag levéltári források felhasználásával feldolgozó 278 oldalas kötet hadtörténeti, oktatástörténeti, szervezet- és kortörténeti értekeivel, kronologikus sorrendben, átfogó képet nyújt a hetvenes évek viszonylag nyugodtabb, kiegyensúlyozottabb és konszolidáltabb nemzetközi és hazai viszonyok között működő Magyar Néphadseregéről és a katonai akadémiáról. Az öt fejezetből álló, igen értékes mű jól érzékeli és mutatja be, hogy a Magyar Néphadsereg soha nem tapasztalt korszerűsítési folyamaton ment át a 70-es években, ami hatalmas kihívást, s egyben megterhelést is jelentett a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia vezetéke, tanári, személyi és hallgatói állománya számára. A könyv szerzője ekkor már lelkes és aktív tagja volt az akadémia tanári állományának, s személyes megjegyzéseivel is rámutat, hogy mind a tanári kar, mind a hallgatók minőségi mutatói lényeges fejlődést értek el a korábbi évtizedekhez viszonyítva.

A könyv első fejezetében az olvasó az akadémia tevékenységét befolyásoló kül-, illetve belpolitikai viszonyok gazdag eseményeivel találkozhat. Minden hullámvész ellenére a külpolitikai viszonyok lényegesen kiegyensúlyozottabb, békésebb légkört biztosítottak az emberiség számára, mint az előző évtizedek. Az évtized közepére kicsúcsosodó enyhülési folyamat gazdag eseményeinek bemutatására a szerző jól használja *Fischer Ferenc*: A megosztott világ című, táblázatokkal színesített, nagy átfogó monográfiáját. Ebben az időben

megkezdődtek a több évig tartó szovjet–amerikai tárgyalások a stratégiai fegyverek korlátozásáról (SALT). Willy Brandt nyugatnémet kancellár új keleti politikát hirdetett meg. Henry Kissinger amerikai külügyminiszter 1971 nyarán lefolytatott pekingi titkos tárgyalásai eredményeként az európai és ázsiai enyhülés szinkronba került egymással. Az évtized harmadára az amerikai–vietnámi tárgyalások következtében véget ért a több éves háború és a béke helyreállítására a párizsi egyezmény – a magyarokat is érintő – Nemzetközi Ellenőrző és Felügyelő Bizottságot működtetett Dél-Vietnamban. Ugyanakkor a közel-keleti helyzetet a „sem béke, sem háború” jellemezte kisebb-nagyobb összecsapásokkal, támadásokkal. Ezek közül kiemelkedett az ún. „18 napos háború”, amelyet arab, majd izraeli sikerek, illetve patthelyzet jellemezett, s a világot megrázó következménye az „olajháború” kirobbanása volt. 1975 nyarán elindult a „helsinkii folyamat”, de a következő évben Gerard Ford amerikai elnök a politika szótárából törölte az enyhülés szót, és helyébe a „békét erő által” fogalmat használta. A szovjet–amerikai viszonyban újra lehülés következett be, s a katonai erőviszonyokat 1979-re az „atompatt” kialakulása jellemezte. Mindezek a magyar belpolitikára is hatással voltak. Szabó professzor jól érzékeli, hogy a korábban bevezetett új gazdasági mechanizmus következtében még dinamikusabban fejlődött a magyar gazdaság. 1971–1975 között a nemzeti jövedelem évi átlagos növekedése elérte a 6,3 %-ot. Ekkor terjedt el a „gulyáskommunizmus”, a „friziderszocializmus” kifejezés. Azonban hamarosan érezhetővé vált a „magyar modell” felszámolására irányuló törekvés, miután Moszkvában elfogadták a KGST „komplex” gazdasági programját, amely a szocialista országok gazdasági rendszerének konzerválását szolgálta. Ehhez

hozzájárult az 1973. évi „olajárrobbanás” is, amely néhány év alatt ötszörösére emelte a nyersolaj árát. Több tényező hatására az ország az évtized elejétől – egyre fokozódó ütemben – menthetetlenül eladósodott. A kötetben grafikonok mutatják be a magyar adósságállomány és a nemzeti jövedelem alakulását.

A kötet második fejezete rendkívül precízen, tudományos igényességgel, kronológiai sorrendben mutatja be a Magyar Néphadsereg építésének körülményeit és jellemzőit, a korszerűsítés teljes vertikumát. Ennek megfelelően az 1971–1980-as évekre a közvetlen honvédelmi kiadások részesedését a nemzeti jövedelem 4,5 %-ában rögzítették. A létszámkeretet – az 1970. évi 97 000 katonára és 17 000 polgári alkalmazott figyelembevételével – 1980-ra 110–112 000 katonára és 19–20 000 polgári állományban határozták meg. Igen figyelemreméltó az EFEF ajánlása és a MN építésével és a honvédelmi kiadásokkal kapcsolatos összefüggés bemutatása az ötéves terveknek megfelelően. Jelentős fejlesztést irányoztak elő a védelmi szféra minden területén (25–26. o.).

Az olvasó a különböző szintű hazai és nemzetközi gyakorlatok mellett több helyen nyomon követheti a legfelsőbb párt- és állami szervek hadsereggel kapcsolatos felelősségteljes intézkedéseit is. Csak egy példát illusztrálásképpen: a Politikai Bizottság 1970. július 2-i ülésén megtárgyalta a fegyveres erők és testületek helyzetéről szóló jelentést és határozatba foglalta többek között, hogy a HM vizsgálja felül a tiszti beosztásokat és azokat tíz év alatt csökkentsék 20–25 %-kal és ugyanennyivel emeljék a tiszthelyettesi és polgári állományt. A beosztott tiszti státusz jelentős növelésével 45–47 éves korra legyen elérhető az alezredesi rendfokozat, miközben fenntartandó a kiemelkedő tehetségűek soron kívüli előléptetése. A tiszthelyetteseknél – a zászlósi és törzszászlósi rendfokozatok beiktatásával – legalább 25 évre biztosítson előléptetési lehetőséget. A nyugdíjrendszer átalakítása ösztönző hatású legyen. A nyugdíjjogosultság megállapításának időpontja 20, illetve 25 év elismert munkaviszony legyen. A szolgálati nyugdíj legalacsonyabb mértéke 7%-al legyen magasabb, mint a polgári életben. A szolgálat felső korhatára egységesen 55 év legyen. A káderhelyzet javítása érdekében tíz éven belül a hivatásos állomány bérszínvonala érje el a kohó- és gépipari, vegyipari ágazatokban a hasonló funkciójú és fe-

lelősségű vezető szakemberek jövedelmének szintjét (táblázat a 35. oldalon). További fontos intézkedés volt a HM közvetlen csapatvezetési feladatokról való mentesítése érdekében a hátszázvédelmi alakulatok parancsnokságának felállítása 1973-ig.

A honvédelmi miniszter 1972. június 27-én írta alá a felső katonai szervek szervezeti korszerűsítésére vonatkozó 00015. számú parancsát. Ebből a „Különösen fontos”, a szerző által feldolgozott okmányból az olvasó nyomon követheti azokat a szervezeti és személyi változásokat a felső katonai szervezetekben, amelyek az elkövetkező évek-évtizedek fegyvernemi irányító szerepét töltötték be. Ennek indoklását és szükségességét a miniszter abban látta, hogy a Magyar Néphadsereg az elmúlt 10–12 évben nagyarányú szervezeti fejlesztéssel és korszerűsítéssel ment át, melynek következtében a 60-as évek elején kialakult a Honvédelmi Minisztérium új szervezete, illetve létrejöttek a szárazföldi és a honi légvédelmi csapatok hadművelési vezetői törzsei. Az ezt követő közel egy évtizedben a felső katonai vezetésben nem került sor további jelentős strukturális változásra. Ez mostanra vált időszzerűvé, olyan lépéseket kell tenni, amelyek hosszabb távra megoldást jelentenek (42. o.).

A szervezeti-személyi változások bemutatása mellett Szabó professzor kiemelt figyelmet fordít a honvédelmi miniszter 1973. április 17-én kelt 0010. számú irányelvei alapján a Magyar Néphadsereg káderállományának utánpótlása és felkészítése követelményeire az 1973–1980 közötti időszakban. A 18 oldalas dokumentum szerint néphadseregünk elérte a szövetséges hadseregek színvonalát. A káderállomány felkészítésében és utánpótlásában bekövetkezett minőségi változások eredményeként tisztjeink és tiszthelyetteseink politikai, szakmai és vezetői felkészültsége, gyakorlati jártassága gyarapodott. Az elért eredmények megszilárdítására és továbbfejlesztésére fontos lépéseket kell tenni. A jelenleg 15 700 tiszti státust 1980-ra 14 800-ra kell csökkenteni. Mivel ebben az időben mintegy 5–6000 fős kiáramlással lehet számolni, így 1980-ig az alapfokú tisztképzés keretében a katonai főiskolákon 3500, míg a Varsói Szerződés tanintézeiteiben és a hazai polgári felsőoktatási intézetekben, illetve a tartalékos tisztek tovább-
szolgáló vagy hivatásos állományba történő átvételével és a tiszthelyettesek tiszti vizsgáztatásával 750–750, összesen 5000 tiszttel kell

biztosítani. A tiszti utánpótlás biztosítására létre kell hozni egy középiskolai katonai kollégiumot, illetve lehetővé kell tenni a középiskolásokkal kötendő ösztöndíjszerződést. Ez időtől kezdve kezdik kiépíteni a Középiskolai Katonai Kollégiumok hálózatát.

A hadsereg fejlesztése, illetve a személyi állományról való gondoskodás terén számos, nagyjelentőségű miniszteri intézkedés látott napvilágot. Többek között ilyen volt az EFE főparancsnoka parancsának bevezetése a rakétacsapatok által a Szovjetunió lőterein éleslövészettel egybekötött harcászati gyakorlatok előkészítése és levezetése. Majd ezt követte az utasítás a légvédelmi rakéta-és repülőegységek együttműködésének megszervezésére a VSZ tagállamainak légvédelmi magasabbegységéinél. Közben a honvédelmi miniszter parancsot adott a Megyei Területvédelmi Parancsnokságok létrehozására. A személyi állomány egészséggondozása érdekében hosszú távra és átfogóan meghatározta az egészségügyi szűrés követelményeit. S igazi miniszteri gesztus volt, amikor a ZMKA felterjesztésére a katonai oktatás-nevelés terén huzamosabb időn át végzett kimagasló tevékenység, a tudományos munkában, a szovjet, a szocialista hadtudomány hazai gyakorlati alkalmazásában nyújtott kimagasló teljesítmény elismerésére *Zrínyi Miklós Emlékgűrűt* alapított. Adományozására első alkalommal 1975. szeptember 29-én került sor, nyolcan kapták meg (az 56. oldalon a szerző név szerint felsorolja őket).

Szabó professzor könyvében számszerűen kimutatja az „új kiképzési rendszerű műszaki csapatok” (építők) népgazdaság megsegítő munkájának eredményeit (72. o.). Majd jelentős teret szentel a 70-es évek közepétől a hadsereg korszerű harci technikával történő átfegyverzésének bemutatására. Ez az az idő, amikor a honvédelmi miniszter parancsban jelentette be 1975-ben a MIG-21BISZ típusú vadászgépek első csoportjának Magyarországra érkezését és ünnepélyes rendszerbe állítását a 31. honi vadászrepülő ezred (Taszár) állományánál. A következő évben intézkedett a KUB légvédelmi rakétakomplexumok szolgálatba állításáról a 7. légvédelmi tüzérezred (Keszthely) állományában. A légvédelmi rakétacsapatok folyamatos korszerűsítésének fontos állomását jelentette 1978-ban az SZ-125M és SZ-75M típusú légvédelmi rakétakomplexumok szolgálatba állítása. A szárazföldi haderőnél pedig ez évben rendszerbe állt az első

T-72-es harckocsi zászlóalj (Tata) és az első BMP gyalogsági harcjárművel felszerelt gépesített zászlóalj (Szombathely). Közben töretlenül folytatódott a magasabb parancsnoki kar felfrissítése és képzése. S az ifjú informatikus generáció megteremtésének érdekében fontos miniszteri döntés született, s 15-en megkezdtek Varsóban, a Lengyel Néphadsereg Katonai Technikai Akadémián hat évig tartó tanulmányukat. Ugyanakkor a magyar hadmérnökök szakmai nagyságát prezentáló esemény következett be. A VSZ EFE főparancsnoka, V. G. Kulikov és a Szovjetunió marsallja és törzsfőnöke, A. I. Gribkov hadseregtábornok jelenlétében 1978 februárjában Dunaújvárosban került sor a magyar hadmérnökök egyik kiváló alkotásának a TS vasúti uszályhíd módszertani bemutatására. Ezért a technikai bravúr-számba menő alkotásér a minisztertanács Állami Díjat adományozott Mazán Pál mk. ezredesnek, Borvácz Béla mk. alezredesnek, Galló László mk. őrnagynak, Kom Ferencnek, a MAHART műszaki igazgatójának és Gyenge Árpádnak, a MÁV vezérigazgatóság osztályvezetőjének. Mintegy 60 szakember különböző szintű kitüntetésben és emléktárgy adományozásban részesült. A következő év tavaszán hazákban került megrendezésre a VSZ „PAJZS-79” többnemzetiségű hadműveleti-harcászati gyakorlata a magyar honvédelmi miniszter vezetésével.

A Magyar Néphadsereg átfogó korszerűsítését bemutató nagy fejezet után a III., IV., V. fejezetben az olvasó 200 oldalon át a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia képzési rendszerének folyamatos korszerűsítésével, a minőségi fejlesztés eredményességével találkozik. Átfogó képet kap arról, hogy a Magyar Néphadsereg soha nem tapasztalt dinamikus fejlesztése hogyan hatott a legmagasabb szintű katonai tanintézet tevékenységére. Az említett fejezetekben jól érzékelhetők azok a felső- és akadémiai szintű rendelkezések, amelyek a felsőfokú tisztképzés korszerűsítését, ezen belül a minőségi, a tudományos igényességű, sokoldalúan művelt tisztikar kifejlesztését szolgálták. A rendkívül sikeres évtized egészében Tóth Lajos (1969–1975) és dr. Lantódi József (1975–1982) vezérőrnagyok irányításával hatalmas ütemű, valódi felsőoktatási reformsorozat zajlott a tanintézetben, amivel megalapozták a következő 15 év további hasonló ütemű akadémiai fejlődését. Jellemző volt mindvégig – az új helyzetekhez igazodva – a minőségi tiszt-

képzés fokozása érdekében a követelmények folyamatos növelése a hallgatókkal és különösen a tanári karral szemben. Ez teljes vertikumában áthatotta a tanulmányi, tudományos munkát, a hallgatók mindennapos életét, valamint a törzs-tanári állomány sokrétű tevékenységét. Ugyanakkor az akadémia egyre növekvő minőségi színvonalát mutatta, hogy 1970 elején egyiptomi katonai légvédelmi szakemberek kezdték meg három és fél hónapos átképző tanfolyamukat. A hazai és külföldi tisztek képzését igen nagymértékben segítették az akadémián szervezett különböző nagyságú és szintű tanfolyamok. A tanári karral szembeni követelmények teljesítésében hatalmas lehetőséget biztosítottak a hazai és külföldi katonai és polgári tanintézetek, az állami nyelvvizsgáló végződéssel végződő nyelvtanfolyamok és az akadémia számtalan továbbképző tanfolyama. Kiemelt feladatot jelentett a törzs-tanári állomány folyamatos felkészítése a legkorszerűbb elvekre és harci technikára. Állandósult a szovjet katonai akadémiák különböző felsőfokú továbbképző tanfolyamain az akadémia vezető tanárainak részvétele. Ez az az időszak, amikor a katonai felsőfokú képzés jelentősmértékben biztosította a korszak katonai elitjének magas színvonalú és felelősségteljes tevékenységét

A Zrínyi Akadémia történetét feldolgozó negyedik kötet rendkívül gazdag adat- és eseménydömpinggel árasztja el azt, aki kezébe veszi ezt a nagy értékű könyvet. A terjedelmi korlátok csak ízelítőt tesznek lehetővé, pedig az akadémia életében évente ismétlődő alapfeladatok is gazdag képet nyújtanak a minőségi fejlődés terén. A folyamatos korszerűsítési igény a tanszékeket is kísérletezésekre készítette. Nagy és újszerű téma volt ekkor a programozott oktatás bevezetéséhez szükséges feltételek megteremtése, a *Módszertani irányelvek az oktató-nevelő munkában* című okmány elkészítése és feldolgozása a nevelés központú oktatás követelményeinek érvényesítésére. Újszerű és ezért kiemelkedő feladat volt vietnami, majd szíriai tisztek továbbképzésének biztosítása, a katonai vezetés és hadkiegészítés tantárgy bevezetése. Ilyen feladatot hajtott végre a Repülő hadművelleti–harcászati tanszék is, amikor az egységes repülőtisztképzés feltételeit megteremtette 1975-ben. Jelentős feladatot jelentett a technikus tisztek aka-

démiai felsőfokú képzésének beindítása is, melyet szükségessé tett a különböző speciális haditechnika tömeges beáramlása. S a minőségi követelményeknek megfelelően hamarosan új tanszékek felállítására is sor került: 1975-ben a rádióeszközök elleni harc oktatása céljából a REH tanszék, és a következő évben a katonai vezetés tanszék és a számítógép központ egyesítésével új szervezet, a Rendszerszervezési, Vezetésgépesítési és Automatizálási (REVA) tanszék alakult meg. Sorolni lehetne még a minőségi tisztképzés érdekében tett sokoldalú intézkedéseket. Törvényszerű volt, hogy a felsőfokú tisztképzés terén elért kimagasló eredményeket a kormány magas kitüntetéssel, a Vörös Zászló Renddel ismerte el. S a személyi állománynál kedvező hangulatot váltott ki, amikor a hetenkénti szabad szombat bevezetésre került. Külön intézkedés szabályozta az akadémia személyi állományának szocialista országokba történő magánjellegű utazását. Ebben az időben ez óriási dolog volt. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a hivatásos tisztképzés mellett az akadémia a tartalékos tisztképzésnek is az egyik jelentős bázisa volt. Már hosszabb idő óta a párt-állami és tömegszervezeti vezetők egy és két éves tartalékos tisztképzését végezték a PÁT tanfolyamokon. Sőt, új feladatként jelentkezett a nem kis létszámú tartalékos tolmáctisztek nyelvtudásának felmérése, illetve továbbképzése is. 1977-ben az Országgyűlés Honvédelmi Bizottságának tagjai is részt vehettek a tartalékos tiszti tanfolyamon (229. o.). Az évtized végén újabb miniszteri parancs határozta meg a katonai tanintézetek tanári állományának minőségi összetételének javításával kapcsolatos követelményeket. Az akadémia presztízsét jelentősen növelte, amikor a Magyar Tudományos Akadémia elnöke a honvédelmi miniszter javaslatára dr. Kolozsvári Sándor ezredest, a híradó tanszék vezetőjét kinevezte az MTA Interkozmosz Tanácsa Űrtávközlési Szakbizottsága tagjává. Ez időben még számtalan fontos intézkedés látott napvilágot, amely lépésről-lépésre segítette a reformfolyamatok továbbvitelét a nyolcvanas évek minőségi tisztképzésében, ez azonban már egy újabb-készülő könyv története.

Oroszi Antal

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS
A 2011. ÉVI PERJÉS GÉZA-DÍJ ADOMÁNYOZÁSÁRA

A Magyar Hadi Történetírást Támogató Alapítvány Kuratóriuma,
a korábbi évek gyakorlatának megfelelően,
2011-ben is át kívánja nyújtani

A PERJÉS GÉZA-DÍJAT,

a Balla Gábor szobrászművész által készített emlékérmét
és a díjjal járó publikációs támogatást,

ezért a díj odaítélését elősegítendő, pályázatot hirdet
a történész szakma ismert személyiségei által benyújtandó
ajánlásokra.

Az ajánlások olyan magyar vagy egyetemes hadtörténelemmel foglalkozó
fiatal történészek támogatása érdekében nyújthatók be, akik az ajánlás
benyújtásának pillanatában még nem töltötték be a 40. életévüket,
elérték a PhD fokozatot, és olyan munkássággal, legalább egy monografikus
alkotással már rendelkeznek, ami igazolja tehetségüket.

Kérjük, hogy az ajánlásokhoz mellékeljék a támogatott jelölt szakmai életrajzát,
publikációs listáját, a legjobbnak ítélt tanulmányokat és monográfiákat is.
Indokolt esetben még kéziratban lévő művel is lehet pályázni.

A kuratórium fenntartja magának a jogot, hogy a díjat
csak elvárható színvonalú pályázatok benyújtása esetén adja ki.

Dr. Veszprémy László,
az Alapítvány Kuratóriumának titkára

Határidő 2010. december 24.

Cím:
A Magyar Hadi Történetírást Támogató Alapítvány Kuratóriuma,
Dr. Veszprémy László titkár. 1014 Budapest, Kapisztrán tér 2-4.

TARTALOM

TANULMÁNYOK		
URBÁN ALADÁR	Hadifoglyok Magyarországon 1848 utolsó negyedében	487
FARKAS KATALIN	Perczel Mór és a honvédegyleti mozgalom kibontakozása (1867–1868)	522
HERMANN RÓBERT	A Bem–Petőfi körkép (Erdélyi körkép). Barangolás a had- és művészettörténet határán	562
BALLA TIBOR	Az osztrák–magyar tábornoki kar elitje a Nagy Háborúban. Bevezetés egy lexikonhoz	605
MŰHELY		
CSIKÁNY TAMÁS	A komáromi erődrendszer kiépítése 1808-ban	647
ID. FRIVALDSZKY JÁNOS	A Műegyetem ötvenhatos hősi halottjai	663
FORRÁSKÖZLEMÉNYEK		
KOVÁCS ISTVÁN	Egy el nem készült festmény, amelynek főhőse Jan Aleksander Fredro lett volna	679
VITA		
ORMOS ISTVÁN	Rövid viszontválasz Zimonyi Istvánnak	699
SZEMLE		
STANKO ANDRIĆ	Kapisztrán Szent János csodái (***)	701
STEVKA ŠMITRAN	Gli Uschocchi. Pirati, ribelli, guerrieri tra gli Imperi Ottomano e Asburgico e la Repubblica di Venezia (<i>Bagi Zoltán</i>)	704
SARUSI KISS BÉLA	A természet által megerősített vár. Murány végvár és uradalma a 16. század második felében (<i>Végh Ferenc</i>)	707
VLADIMIR BRNARDIC	Imperial Armies of the Thirty Years' War (1). Infantry and Artillery (<i>Bagi Zoltán</i>)	709
DEREK BEALES	Joseph II. Against the World, 1780–1790. (<i>Miskolczy Ambrus</i>)	712
HERMANN RÓBERT	I. Ferenc József és a megtorlás (<i>Solymosi József</i>)	717
LUIGI POLO FRIZ	1866. Una missione segreta di Lodovico Frapolli a Berlino. L'emigrazione ungherese (<i>Pete László</i>)	718
DR. BALOGH TAMÁS	A „piros–fehér–piros” a Sárga-tengeren. A KAISERIN ELISABETH cirkáló története (<i>Hadfi Őrs Tamás</i>)	722
GERMUSKA PÁL	Vörös arzenál. Magyarország részvétele a nemzetközi hadiipari együttműködésben a KGST keretei között (<i>Solymosi József</i>)	726
M. SZABÓ MIKLÓS	A Zrínyi Miklós Katonai Akadémia története 1970–1979 (<i>Oroszi Antal</i>)	728

CONTENTS

STUDIES		
ALADÁR URBÁN	Prisoners of War in Hungary in the Last Quarter of 1848	487
KATALIN FARKAS	Mór Perczel and the Development of the Honvéd Societies (1867–1868).....	522
RÓBERT HERMANN	The Bem–Petőfi Cyclorama (Transylvanian Cyclorama). Wandering on the Borderline of Military and Art History	562
TIBOR BALLA	The Elite of the Austro-Hungarian Corps of Generals in the Great War. Introduction to a Cyclopaedia.....	605
WORKSHOP		
TAMÁS CSIKÁNY	The Construction of the Fortification at Komárom in 1808	647
JÁNOS FRIVALDSZKY SEN.	Fallen Heroes of the University of Technology in 1956.....	663
HISTORICAL SOURCES		
ISTVÁN KOVÁCS	A Never Done Painting, and its Would-Have-Been Heroe Jan Aleksander Fredro	679
DISPUTE		
ISTVÁN ORMOS	A Short Response to István Zimonyi.....	699
REVIEW		
STANKO ANDRIĆ	The Miracles of St. John of Capestrano (***)	701
STEVKA ŠMITRAN	Gli Uschocchi. Pirati, ribelli, guerrieri tra gli Imperi Ottomano e Asburgico e la Repubblica di Venezia (<i>Zoltán Bagi</i>)	704
BÉLA SARUSI KISS	Fortress Fortified by Nature. Border Fortress Murány and its Manor in the Second Half of the 16th Century (<i>Ferenc Végh</i>)	707
VLADIMIR BRNARDIC	Imperial Armies of the Thirty Years' War (1). Infantry and Artillery (<i>Zoltán Bagi</i>).....	709
DEREK BEALES	Joseph II. Against the World, 1780–1790. (<i>Ambrus Mikolczy</i>)	712
RÓBERT HERMANN	Francis Joseph I and the Retaliation (<i>József Solymosi</i>).....	717
LUIGI POLO FRIZ	1866. Una missione segreta di Lodovico Frapolli a Berlino. L'emigrazione ungherese (<i>László Pete</i>)	718
TAMÁS BALOGH	The 'Red–White–Red' on the Yellow Sea. The Story of the Cruiser KAISERIN ELISABETH (<i>Örs Tamás Hadfi</i>).....	722
PÁL GERMUSKA	Red Arsenal. Hungary's Participation in the International Cooperation of Munitions Industry within the framework of Comecon (<i>József Solymosi</i>).....	726
MIKLÓS M. SZABÓ	The History of Miklós Zrínyi Military Academy 1970–1979 (<i>Antal Oroszi</i>).....	728

TABLE DES MATIERES

	ÉTUDES	
ALADÁR URBÁN	Prisonniers de guerre en Hongrie au dernier trimestre de 1848	487
KATALIN FARKAS	Mór Perczel et l'essor du mouvement associatif des Honveds (1867–1868).....	522
RÓBERT HERMANN	Le panorama Bem–Petőfi (panorama de Transylvanie). Vagabondage à la frontière de l'histoire de l'art et militaire	562
TIBOR BALLA	L'élite des officiers généraux de l'Autriche-Hongrie dans la Grande Guerre. Introduction pour une encyclopédie.....	605
	ATELIER	
TAMÁS CSIKÁNY	Construction du système de places fortes de Komárom en 1808	647
JÁNOS FRIVALDSZKY SEN.	Les morts pour la Patrie de 1956 de l'Université Technique	663
	PUBLICATIONS DE SOURCE	
ISTVÁN KOVÁCS	Un tableau non réalisé qui aurait eu pour personnage principal Alexandre Fredro.....	679
	DÉBAT	
ISTVÁN ORMOS	Réponse brève à István Zimonyi.....	699
	SZEMLE	
STANKO ANDRIC	Les miracles de Saint Jean de Capestrano (***).....	701
STEVKA ŠMITRAN	Gli Uschocchi. Pirati, ribelli, ruerrieri tra gli Imperi Ottomano e Asburgico e la Repubblica di Venezia (<i>Zoltán Bagi</i>).....	704
BÉLA SARUSI KISS	Une place fortifiée par la nature. Murány, une place forte des confins et son domaine dans la deuxième partie du 16 ^e siècle (<i>Ferenc Végh</i>).....	707
VLADIMIR BRNARDIC	Imperial Armies of the Thirty Years' War (1). Infantry and Artillery (<i>Zoltán Bagi</i>).....	709
DEREK BEALES	Joseph II. Against the World, 1780–1790. (<i>Ambrus Miskolczy</i>)	712
RÓBERT HERMANN	François-Joseph 1 ^{er} et la répression (<i>József Solymosi</i>).....	717
LUIGI POLO FRIZ	1866. Una missione segreta di Lodovico Frapolli a Berlino. L'emigrazione ungherese (<i>László Pete</i>).....	718
TAMÁS BALOGH	Le «rouge-blanc-rouge» sur la Mer Jaune. L'histoire du croiseur KAISERIN ELISABETH (<i>Őrs Tamás Hadfi</i>).....	722
PÁL GERMUSKA	Arsenal rouge. La participation de la Hongrie à la coopération internationale en matière d'industrie militaire dans le cadre du COMECON (<i>József Solymosi</i>).....	726
MIKLÓS M. SZABÓ	L'Histoire de l'Académie militaire Miklós Zrínyi 1970–1979 (<i>Antal Oroszi</i>).....	728

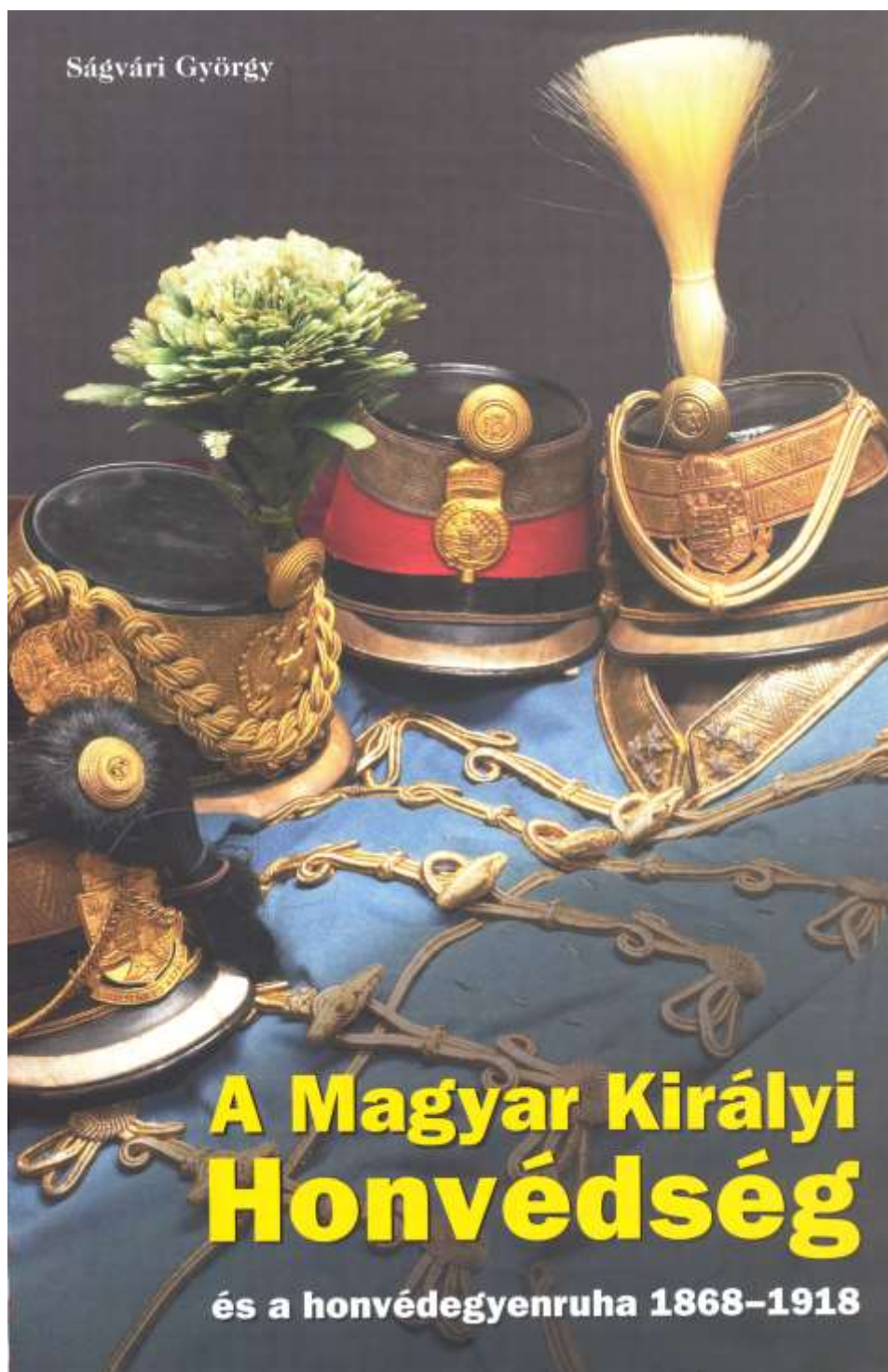
INHALT

STUDIEN		
ALADÁR URBÁN	Kriegsgefangene in Ungarn im letzten Quartal des Jahres 1848	487
KATALIN FARKAS	Mór Perczel und die Entfaltung der Honvéd-Vereinsbewegung (1867–1868).....	522
RÓBERT HERMANN	Das Bem–Petőfi-Rundgemälde (Siebenbürgisches Rundgemälde). Streifzug an der Grenze zwischen Kriegs- und Kunstgeschichte.....	562
TIBOR BALLA	Die Elite des österreichisch-ungarischen Generalskorps im Großen Krieg. Einführung zu einem Lexikon	605
WERKSTATT		
TAMÁS CSIKÁNY	Der Ausbau des Festungssystems von Komárom, 1808.....	647
JÁNOS FRIVALDSZKY SEN.	Die den Heldenot Erlittenen der Technischen Universität Budapest in der Revolution von 1956	663
QUELLENPUBLIKATIONEN		
ISTVÁN KOVÁCS	Ein nicht gemaltes Gemälde, dessen Protagonist Jan Aleksander Fredro gewesen wäre	679
DISKUSSION		
ISTVÁN ORMOS	Kurze Rückantwort an István Zimonyi	699
RUNDSCHAU		
STANKO ANDRIĆ	Die Wunder des Heiligen Johannes Capistranus (***)	701
STEVKA ŠMITRAN	Gli Uschocchi. Pirati, ribelli, guerrieri tra gli Imperi Ottomano e Asburgico e la Repubblica di Venezia (<i>Zoltán Bagi</i>)	704
BÉLA SARUSI KISS	Eine von der Natur gestärkte Burg. Die Grenzfestung Murány und das dazugehörige Landsgut in der zweiten Hälfte des 16. Jahrhunderts (<i>Ferenc Vég</i>)	707
VLADIMIR BRNARDIC	Imperial Armies of the Thirty Years' War (1). Infantry and Artillery (<i>Zoltán Bagi</i>)	709
DEREK BEALES	Joseph II. Against the World, 1780–1790. (<i>Ambrus Miskolczy</i>)	712
RÓBERT HERMANN	Franz Joseph I. und die Vergeltung (<i>József Solymosi</i>)	717
LUIGI POLO FRIZ	1866. Una missione segreta di Lodovico Frapollini a Berlino. L'emigrazione ungherese (<i>László Pete</i>)	718
TAMÁS BALOGH	„Rot–Weiß–Rot“ im Gelben Meer. Kurze Geschichte des Kleinen Kreuzers KAISERIN ELISABETH (<i>Őrs Tamás Hadfi</i>)	722
PÁL GERMUSKA	Rotes Arsenal. Die Teilnahme Ungarns an der internationalen Kooperation der Rüstungsindustrie im Rahmen des RGW (<i>József Solymosi</i>).....	726
MIKLÓS M. SZABÓ	Die Geschichte der Militärakademie Zrínyi Miklós 1970–1979 (<i>Antal Oroszi</i>)	728

СОДЕРЖАНИЕ

СТАТЬИ		
АЛАДАР УРБАН	Военнопленные в Венгрии в последнем квартале 1848 года	487
КАТАЛИН ФАРКАШ	Мор Перцель и развертывание движения общества гонимых (1867–1868 гг.)	522
РОБЕРТ ХЕРМАНН	Обозрение посвященной генералу Бему и поэту Петёфи (Трансильванское обозрение). Прогулка по рубежу военной истории и истории искусств	562
ТИБОР БАЛЛА	Элита австро-венгерского генералитета в Великой Войне	605
МАСТЕРСКАЯ		
ТАМАШ ЧИКАНЬ	Строительство Комаромской системы крепостей в 1808 г.	647
ЯНОШ ФРИВАЛДСКИ (СТАРШ.)	Студенты Политехнического Университета, павшие смертью храбрых в 1956 году	663
СООБЩЕНИЯ ИСТОЧНИКОВ		
ИШТВАН КОВАЧ	Одна не созданная картина (произведение живописи), главным героем которой был бы Ян Александр Фредро	679
ПОЛЕМИКА		
ИШТВАН ОРМОШ	Короткое возражение Иштвану Зимоньи	699
ОБЗОР		
СТАНКО АНДРИЧ	Чудодействия Святого Иоанна Капистрана (***)	701
СТЕВКА ШМИТРАН	Gli Uschocchi. Pirati, ribelli, guerrieri tra gli Imperi Ottomano e Asburgico e la Repubblica di Venezia (<i>Золтан Баги</i>)	704
БЕЛА ШАРУШИ КИШШ	Крепость, подкрепленная самой природой. Оконечная крепость Мурань и ее господство во второй половине 16-го века (<i>Ференц Вег</i>)	707
ВЛАДИМИР БРНАРДИК	Imperial Armies of the Thirty Years' War (1). Infantry and Artillery (<i>Золтан Баги</i>)	709
ДЕРЕК БЕАЛЕС	Josef II. Against the World, 1780-1790 (<i>Амбруш Мишкольци</i>)	712
РОБЕРТ ХЕРМАНН	Франц Иосиф I и отмщение (<i>Йозеф Шоймоши</i>)	717
ЛУИДЖИ ПОЛО ФРИЦ	1866. Una missione segreta di Lodovico Frapolli a Berlino. L'emigrazione ungherese. (<i>Ласло Пете</i>)	718
ТАМАШ БАЛОГ	„Красный–белый–красный” на Желтом море. История крейсера „КАЙЗЕРИН ЭЛИЗАБЕТ” (<i>Ери Тамаш Хадфи</i>)	722
ПАЛ ГЕРМУШКА	Красный арсенал. Участие Венгрии в международном военном сотрудничестве в рамках СЭВ (<i>Йозеф Шоймоши</i>)	726
МИКЛОШ М. САБО	История Военной Академии имени Миклоша Зрини 1970–1979. (<i>Антал Ороси</i>)	728

Ságvári György

A Magyar Királyi Honvédség

és a honvédegyenruha 1868–1918